

Usne, kao ulazna vrata u oralnu šupljinu, po svojoj funkciji i gradji predstavljaju značajan dio oralnih tkiva za proučavanje patoloških promjena kao posebnih oboljenja a isto tako i promjena u sklopu drugih oboljenja.

Klinička slika vezana za promjene na usnama je vrlo raznolika a posledica je same anatomske strukture usana koje se sastoje od kože, sluzokože i prelaznog dijela, crveni dio usana.

Cheilitis Glandularis Simplex

Normalno na usnama nema pljuvačnih žlijezda a izvodni kanali duboko smještenih žlijezda ispod m. orbicularis orisa se otvaraju u vestibulum oris. Kada dodje do zapaljenske reakcije mukoznih žlijezda, usne su otečene i bolne.

Ove žlijezde su u obliku crvenkastih uzdignuća sa udubljenjem centralno smještenim. Pažljivim posmatranjem da se zapaziti da se iz ovog udubljenja na pritisak može istisnuti gnojni sadržaj. Ovo oboljenje najčešće zahvata donju usnu, u početku nema naročitih tegoba, ali nakon sekundarne infekcije javljaju se tegobe, koje su posledica zadržavanja pljuvačke što uzrokuje nastajanje papuloznih promjena koje se palpacijom lako uočavaju a na pritisak su bolne.

Cheilitis Glandularis Apythomatosa

Oboljenje počinje na donjoj usni, potom prelazi na gornju usnu, predio komisura, bukalnu sluzokožu, a ponekad zahvata i kožu lica. Uzrok oboljenja su stafilokoki i streptokoki koji prolaze kroz proširene otvore izvodnih kanala pljuvačnih žlijezda u dublja tkiva i tu izazivaju

purulentne zapaljenske reakcije kako žlijezda tako i okolnih tkiva.

Promjene na usnama su masivne, ograničene i neravne. Bolesna sluzokoža je infiltrirana čvorićima različite veličine iz kojih na pritisak izlazi gnojan sadržaj. Usne su otečene, isturene naprijed, slabo pokretne i prekrivene žućkasto smeđim krustama koje su žvrsto fiksirane za podlogu.

Ispod krusta sluzokoža je jasnocrvena, suha, ispućala, erodovana i na mali pokret lako krvari. Regionalne limfne žlijezde obično nisu uvećane, opšte stanje oboljelog u odnosu na kliničku sliku nije promijenjeno, jedino se na mjestu promjena može javiti bol prilikom jela i govora, naročito tokom smijanja. Važno je napomenuti da hroničan tok ovog oboljenja može ponekad dovesti do maligne alteracije.

Cheilitis Granulomatosa

Tačan uzrok i nastanak ovog oboljenja do danas nisu tačno definisani.

Bolest uglavnom počinje otokom donje a vrlo rijetko i gornje usne. Otok usana daje izgled makrohelijske, a otok je mekan i elastičan. Vrlo važno je napomenuti da se boja usana i kože ne mijenjaju bez znakova zapaljenske reakcije.

Usne su otečene okrenute napolje tako da se sluzokoža usana vidi i kod zatvorenih usta. Na otečenim usnama se vide pukotine, mjehurići ispunjeni bistrim sadržajem.

Otok usana traje od nekoliko dana do nekoliko sedmica, nakon toga dolazi do njegove regresije, ali se vrlo brzo otok ponovo javlja i nakon toga ostaje neograničeno dugo prelazeći u hroničnu fazu. Usna, naročito donja ostaje godinama uvećana stvarajući oboljelom ne samo kozmetičke probleme nego i funkcionalne.

Cheilitis Sollaris

Ovo oboljenje se u literaturi opisuje još kao Cheilitis actinica i Cheilitis aestivalis.

Osnovni uzrok ovog oboljenja su sunčevi zraci sa kojima oboljeli dolazi u kontakt tokom ljeta za vrijeme kupanja, sunčanja, rada ili tokom zime, obično kod osoba koje borave na suncu više sati a naročito su tome skloni skijaši.

U toku nastanka ovog oboljenja poseban značaj se pridaje i raznim vrstama karmina, kremova i drugih korektivno-kozmetičkih preparata koji imaju foto senzibilizirajući efekat.

Oboljenja počinje naglo, za nekoliko sati, a tokom par dana simptomi su sve izraženiji.

Akutni oblik prolazi neposredno po prestanku izlaganja suncu, a hronični nakon dužeg izlaganja suncu počinje da se manifestuje simptomina kao što su: otok usana koje postaju zažarene, crvene i bolne. Polusluzokoža usana postaje crvena prekrivena debljim ljuskama koje mogu da se skinu ali se ispod vrlo često nalaze fisure.

Tegobe kao što su žarenje, pečenje i bol se povlače nakon prestanka izlaganja suncu, a nestaju tokom jeseni i zime. Oboljenje se češće javlja kod pomorskih radnika, poljoprivrednika i radnika koji rade na otvorenom.

Cheilitis Allergica

Ovo oboljenje je najčešće posledica senzibilizacije na pojedine kozmetičke preparate, a naročito ruž za usne.

Na usnama je izražen otok, mjehurići koji su ispunjeni bistrim sadržajem, koji nakon prskanja prelaze u kruste.

Vrlo često su prisutni i simptomi u vidu zatezanja, svraba, pečenja, boli i napetosti.

Nakon uklanjanja alergogene supstance tegobe sa usana se uglavnom povlače bez subjektivnih tegoba.